

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠEŠŤNÁŠŤ STRANÁCH.

Predplatná cena:
 Na celý rok — — 4 koruny — hal.
 Na pol roka — — 2 " — "
 Na štvrt roka — — 1 " — "
 Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor:
 Dr. ALEXANDER ERNSZT,
 pap. komorník.
Za vydanie zodpovedný
 JÁN MOLNÁR, prälát

Redakcia a vydavateľstvo:
 Budapešť, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
 sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novin
 ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dľa tarify.
 Rukopisy sa nazpak nedávajú.

Križ je prameňom duševnej sily.

Úryvky z pôstneho cirkevného obežníka jeho emi-
 nencie kardinála knieža-primasa.

(Dokončenie.)

Duševná sila a válečné siroty.

Oheň lásky ani smrť nevie zabasiť. Hrdin-
 skou smrťou na bojišťať padlých slávnych
 hrdinov v smrti zlomené oči, z nív večnosti
 sladkou láskou, úzkostlivou starostlivosťou hľa-
 dia na ich osirotené dietky, na ich v zármutok
 pohružené vdovy. Drahí krajaní, milí pokrevní
 naši — takto hovoria ku každému z nás —
 môj život, moju krv, všetko čo som mal, dal
 som, obetoval som na oltáre lásky ku vlasti,
 včul teda aj vy tých, čo sú krv z mojej krve,
 prijmite do lásky vašeho vlasteneckého srdca.
 Veď aj oni majú čiastku v úspechoch slávnej
 obrany vlasti; myšlienka na nich, ku nim cí-
 tená láska roznecovala zmužilosť a vytrvalosť
 hrdinov, bo s našou drahou vlastou spolu brá-
 nili i svoje rodinné krby. Ako zahradníci s hrd-
 stou ukazujú zvláštnej fajty kvety teplejšieho
 podnebia, aké pestujú vo svojom skleniku, po-
 doadne nech ktorákoľvek popredná rodina našej
 vlasti drží to za zvláštne poctenie, že na bo-
 jišti padlého hrdinu sirotu privinúť môže ku
 svojim nádrám, keď svojim menovať môže dieťa
 mučedelníka, orliča to, ktorého oči hľadajú do
 skvejúceho sa slnka nezklatnej lásky ku vlasti
 hrdinského otca.

Duševná sila a ženy.

Terajšia svetová vojna v zápasoch síl nad
 pekelnou prepasťou vzbudila pevnej sily anjela
 karitáasu, biblie pevnú ženu, ktorá najväčšej

moci, smrti totižto, smele postaví sa v oči,
 aby jej vyrvala čím viacej obetí. Vy ženy a
 dievky Uhorska dokázaly ste, že ste dcéry kra-
 jiny Katalín Dobó a Helén Zrinyi, vy tiež pev-
 ným duchom stály ste a stojíte pod tejto vojny
 hrozným križom, na ktorom snáď útlej lásky
 vašej najdrahší poklad, dobrý manžel, milý syn
 alebo drahý otec váš vykrváčali. Vaša duševná
 sila aj postačila nielen ku znášaniu tohoto križa,
 lež ochotne odhodlaly ste sa aj ku zástoju Ši-
 mona Cyrenejského a Veroniky. A kým úto
 opatrujúce ruky vaše dvíhaly ťažký križ rane-
 ných, zatiaľ holubičieho ducha vašeho závoj,
 tento obrazom Krista ozdobený ručník Veroniky,
 sošierajúc nielen krv a slzy, lež i škrvrny du-
 ševné, nejednej duši spät' vrátili ste obličaj
 Kristovu. Skromné práce vaše podporovaly ste
 vrúcnyimi modlitbami a úspech nevystal: rany
 sa hojily, duše oživovaly.

Vaša práca ale neni ešte zakončená, nielen
 preto, že vojna ešte zúri, nielen preto, že oči
 svoje obracajú a obracať budú k vám mnohé
 siroty, ktorých milá matka sama nevie nahradiť
 na bojišti padlého hrdinského ich otca, lež aj
 preto, že opravdová Pietas len včul čaká na
 vás, keď váš muž, zasnúbenec, ktorého v dob-
 rom zdraví poslaly ste k obrane vlasti, včul
 s križa vojny sňatý, ako oslepnutý, zmrzače-
 ným, pokaličeným telom pritúli sa k nádrám
 manželky alebo zasnúbenej. Neverím, že medzi
 ženskými Uhorska čo len jedna by sa našla, ktorá
 by vavrínom ovenčeného muža alebo zasnúbene-
 ca pre jeho zmrzačenie od seba odsotila. Pred týmto
 ju zachráni i manželská prisaha a svätosť slubu
 zasnúbenia.

Čo ale bude z tých zmrzačených alebo pokaličených hrdinov, ktorým pred vojnou nedostalo sa podobného záloha? Či tí, čo obránili naše krby rodinné, pozbavení majú byť radosti života rodinného? Vy z krvi Helén Zrínyi pochádzajúce dievky Uhorska, vedely by ste byť tak nemilosrdné, tak nevďačné, že by ste sa zdráhaly s oddanou láskou manželskou obdarovať, oblažiť toho, čo najkrásnejšou ozdobou vašej duše, panenský venec váš obrátil pred divým pustošením, hnusnou náruživosťou barského nepriateľa?

Dobre tomu porozumejte, dievky vlasti uhorskej! Neporušenosť vášho tela svojím zmrzačením, nepoškvrnenosť vašej krvi, vycedením svojej krvi vykúpili tí hrdinovia. Nie zlatom, striebrom, jedine sebaobetivou oddanosťou lásky možno sa im za to odplatiť. Sebaobetivosť vyžaduje sebaobetivosť, a oddaná láska nároky má na podobnú lásku.

Zaključujúce napomenutie.

Stojíme na prahu nového obdobia, vstupujeme do nového okružia, do nových pomerov, životných potrebností, ba i docela zmeneného ponatia životného. V búrke vojny nad nami sa povznášajúci a svet spravujúci Duch Boha obnoví okršlie zeme. Dľa ľudského, krátkozrakého ponatia nášeho neni to natolko obnovenie, ako návrat do tohuvabohu, do khausu. Myšlienky ľudí ale, neni sú myšlienky Boha.

Slabé oko naše len malé dialky, len maličerné čiastice môže prebliadnuť a v krátkom živote našom nemôžeme ku koncu prísť toho, že tie čiastice ako sa vhodia do múdrych plánov Božích. Keby sme to nevedeli z vlastnej zkušencsti, kto by to mohol tušiť, že z húsnej húsenice vyvine sa pekný motýl? Ten krásny poriadok a veľkolepý súzvuk, ktorý v živej a neživotnej prírode, pozornosť našu za každým krokom obracia na múdrosť Stvoriteľa, na to nás upomína, aby aj tu medzi rumami svetovej vojny hľadali sme tú božskú prozredateľnosť, ktorá «všetko silou a príjemnosťou riadi».

Cesty tejto podivnej prozredateľnosti vedú nielen vedľa nás alebo neraz snáď prešlahnú cez nás, sebou nás volajú, ukazujú nám smer, často v drsnej prítomnosti, po ostrom kamení, pichlavých trňoch, studených vodách, strmých

vrchoch. jedným slovom, po križovej ceste: vždy ale ku peknejšej a blaženejšej budúcnosti. Otvorenými očami, poučenia schopným duchom a pokorným srdcom hľadáme i v týchto hrúzach pre nás na veľkolepú a blahonosnú prácu Božiu, A keď sme porozumeli božského Umelca na nás vzťahujúce sa plány, nezatvrďujeme naše srdcia, lež ochotným duchom ponáhlajme sa spoluúčinkovať na ich prevedení, aby božského Umelca veľký cieľ: sláva Boha a spasenie ľudského pokolenia, tým dokonálejšie boly dosiahnuté.

V tejto práci vedú nás nielen záujmy veľkej rodiny ľudského pokolenia, lež spolu a zvlášte týchto všeobecných záujmov srovnanie so záujmami, tradíciami a budúcim poslanectvom obyvateľstva Uhorska. Čo tým ľahšie možno previesť, bo slávnej minulosti našej veľké tradície vyvrelý z pôdy kresťanstva národy v jedno braterstvo svárajúcej a cez stolia na strane a pod ochranou ich milej matky žertvy bojujúce, vydobily si oprávnenie ich jestvovania.

Preto aj národ, ktorý nasledovaním týchto zásad a svätých tradícií, vyšvihol sa do výšin velikosti so všetkým právom obdivovanej, ktorý z koreňov týchto svätých tradícií ssal do seba aj v tejto vojne tak skvostne uplatnenú silu duševnú: v ďalšom vybudovaní svojej velikosti, v ďalšom množení zásoby svojich sil, ku týmto skvele dokázaným prameňom na vždy musí ostať verným. Po týchto zkušenosťiach, bez ohrozenia svojho národného života, svojejsily, čistoty svojej krvi, nemôže sa obrátiť, ku honosiacim sa cifrovanými menami moderného pohanstva skvostne vybudovaným, lež hnilej vody studniciam.

V tomto svätom čase horlivým duchom obrátime sa ku skutočnému prameňu božskej sily, ku otvorenému za nás na križi, najsvätejšiemu Srdcu Krista Pána.

Bratia Katolíci! Čítajte a predplácajte len v čisto katolíckom duchu písané noviny. Takéto noviny sú «Kresťan». «Kresťan» už cez XXIII. triadvadsať rokov bráni našu cirkev, zastáva našu svätú vieru a zmužile bojuje za všetky oprávnené záujmy Slovákov. Presvedčený kresťan číta a predpláca len «Kresťana».

Vyznačenie krajinského vyslanca kresťanskej ľud. strany.

Ján *Bartos*, krajinský vyslanec kresťanskej ľudovej strany volebného okresu zlatomoravského, tajomník Katolíckej ľudovej Jednoty, už po tretie narukoval na talianske bojište a znakom najvyššieho uznania hrdinského jeho chovania sa pred nepriateľom, jeho veličenstvo kráľ vyznačil ho zlatým záslužným krížom s korunou na stužke medailly hrdinstva. Tento radostný chýr na vedomie dávame všetkým voličom volebného okresu zlatomoravského a v ich mene spolu srdečne blahoželáme ich krajinskému vyslancovi ku jeho zásluženému vyznačeniu.

Porada vysokého biskupského sboru.

Vysoký sbor biskupský Uhorska vo stredu, 22. marca, v ústrednom semeništi hlavného mesta vydržoval poradu, ktorej predsedal jeho eminencia kardinál, knieža-primas Uhorska, arcibiskup ostrihomský dr. Ján *Csernoch* a na ktorej prítomní boli arcibiskupi: dr. Ludvik *Szmrecsányi*, Eger; dr. L. *Árpád Várady*, Kalocsa; Viktor *Mihályi*, Balázsfalva. Biskupi: gróf *Gustáv Karol Mailáth*, Sedmohradsko; gróf *Mikuláš Széchenyi*, Nagyvárad; *Alexander Párvy*, Szepes; *Demeter Radu*, Nagyvárad; *Farkas Radnay*, Besztercebánya; *August Fischer-Colbrie*, Kassa; *Ludvik Balás*, Rozsnyó; *Ottokár Prohászka*, Székesfehérvár; *Tibor Boromisza*, Szatmár; gróf *Vilhelm Battyányi*, Nyitra; gróf *Julius Zichy*, Pécs; *Julius Glattfelder*, Csanád; gróf *Ján Mikes*, Szombathely; *Anton Papp*, Munkács; *Štefan Miklóssy*, Hajdudorog; *Štefan Novák*, Eperjes; *Traján Frentiu*, Lugos; *Anton Fetser Győr*; Pannonhalmský arciepát *Tibor Hajdú* a vojenský vysvätený biskup *Imrich Bjelik*.

Vysoký sbor biskupský po vybavení bežných cirkevných záležitostí ustanovil, aby v každej farnosti celej krajiny veriaci povzbudení boli v daktorú, najpríhodnejšie v prvú nedeľu mesiaca mája pristúpiť ku všeobecnému svätému prijímaniu cieľom vďakov vzdania za posiaľ dosiahle úspechy na bojišťa a vyprosenia nového víťazstva a konečného stáleho pokoja.

Stručný prehľad najnovších válečných udalostí.

Rusi, aby oblahčili nebezpečné polozenie Francúzov a Angličanov pri francúzskej pevnosti Verdun, znovu začali offensívu počnúc od Dünaburgu až po Bessarábiu. Ich útoky ale zmarily sa na všetkých frontoch vzdor tomu, že na rozličných miestach robili pokusy, či by len predsa nenašli také slabšie miesto, kde by front mohli prelomiť. Vo východnej Haliči prišlo ku bojom predných vojov. Na ľavom brehu Strypy pri Sokolove silnejšie ruské útoky pokúsily sa prebiť napred, ich pokusy ale všetky sa zmarily. Na nemecký front od železničnej čiary medzi Dünaburgom a Vilnou Rusi ustavične útočia. Na tomto území veľa jazier, močarísk a hôr a hlavne Naročské jazero skrýva v sebe veľmi mnoho ruských mrtvol. Rusi pomerne v krátkej bitke utratili tu vyše 100.000 ľudí a vzdor týmto veľkým obetiam nedosiahli žiadneho zdaru.

Na francúzskom bojišti pri pevnosti Verdun nemecké čaty dosiahly znova veľké úspechy. Nemecké čaty túto pevnosť podistým už v krátkom čase zaujmu, čo snáď rozhodovať bude na ďalší osud svetovej vojny.

Talianov mimoriadne veľké ztráty prinútily zastaviť ich piatu bitku na Isonze. Ztraty štyri dni trvajúcej poslednej offensívy, prevyšujú ztraty všetkých talianskych útokov. Dva talianske pionírske pluky, ktoré na fronte čakaly na svoju úlohu, náhly protiútok celkom zničil.

O ostatných válečných udalostiach svetovej vojny podávame nasledovné zprávy:

Udalosti svetovej vojny.

Vojna proti Talianom.

O udalostiach na talianskom bojišti hlavný válečný stán uhorsko-rakúsky vydal nasledovné úradné zprávy:

18. marca. Na dolnom toku Isonza včera pri Selzi pokus slabej válečnej sily o útok, pri našich prekážkach sme odrazili.

Delostrelecký boj, boj s mínami a ručnými granátmi nezašiel za obvyklú mieru. Tým živšia bola na oboch stranách činnosť delostrelectva na odsekoch Tolmeinu a Flitschu, ako aj na odseku Fella.

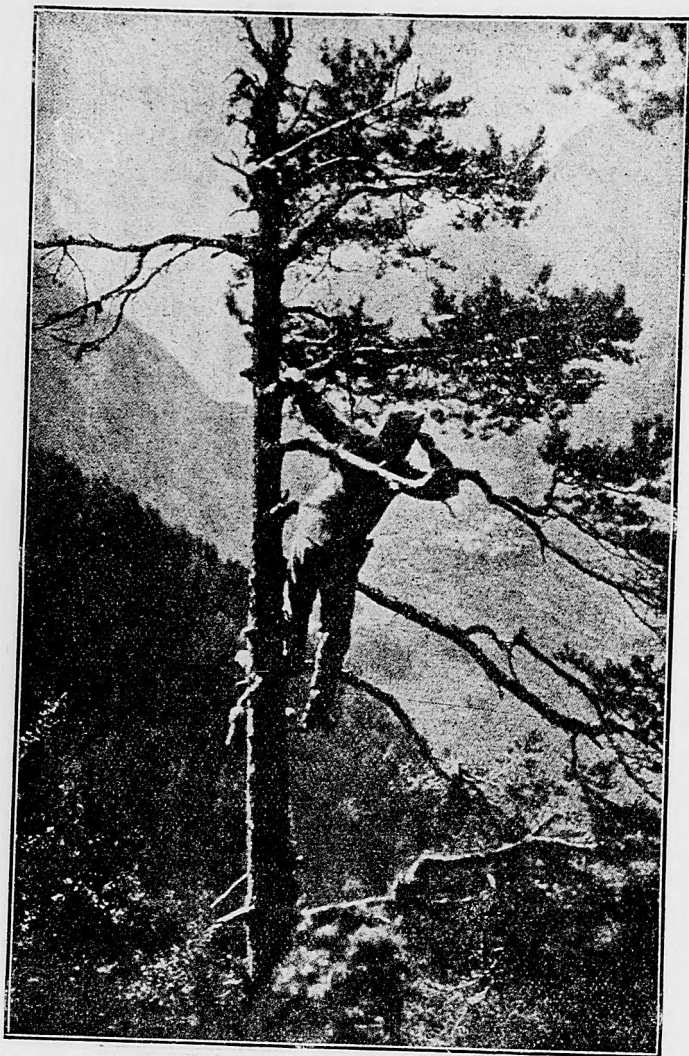
Na severnej časti tolmeinskeho predmostia naše čaty útočily, dobyli jednu nepriateľovu posíciu, zajaly 449 Talianov, medzi nimi 16 dôstojníkov a ukoristily 3 strojové pušky, ako aj jedon prístroj na hádzanie mín.

Na tyrolskom fronte na Monte Piano, na Col di Lane, pri Rive a v Judikáriach bol mierny delostrelecký boj

19. marca. Na dolnom toku Isonza trvá pomerná tichosť.

Naše lietadlá pri ústi Selobby na talianske batterie opätovne hodily bomby.

Na mesto Goricu 19. marca nepriateľ znova pálił z diel najťažšieho kalibru.

Skúmanie polohy nepriateľa s jedného stromu.

Pri tolmeinskom predmostí naše čaty zdarma pokračovali vo svojich útokoch. Za cestu Selo—Cigini a od Sv. Marie na západ ďalej postúpili napred a odrazily viac protiútokov nepriateľa nameraných proti podmaneným posíciám.

Aj na južnom chrbte Mrzli Vrchu vyhnali sme nepriateľa z jedného opevnenia. Nepriateľ ušiel po Gabrije. V týchto bojoch zajali sme novších 283 Talianov.

Na korutánskom fronte činnosť delostrelectva na odseku Fella sa zvýšila a rozprestrela sa aj na chrbát vrchu Krn.

Na fronte Dolomitov, zvlášte na odseku Col di Lany, ako aj proti našim posíciám v údolí Sugana pri Materne a na jednotlivé body tyrolského frontu talianske delostrelectvo znova žive páliło.

20. marca. Pri gorickom predmostí večera predpoludním nepriateľské posície pred južnou časťou Podgory sme podpálili. Popoludní naše delostrelectvo nepriateľský front pred predmostím vzalo pod silnú palbu. V noci nepriateľa pri Pevme vyhnali sme z jednej zákopy.

Pri tolmeinskom predmostí boje trvajú. Zaujaté posície pevne držíme v našej moci. Počet tu zajatých Talianov zvýšil sa na 925 hláv, počet ukoristených strojových pušiek na 7.

Viac nepriateľských útokov na Mrzli Vrch a Krn sa rozpadlo. Aj na Rombone zaujali naše čaty jednu posíciu. Tu sme zajali 145 Talianov a ukoristili sme 2 strojové pušky.

Na korutánskom fronte živá činnosť trvá ďalej.

Na tyrolskom pohraničnom území nepriateľ odsek Col di Lany a jednotlivé body južného frontu držal pod delostreleckou palbou.

21. marca. Položenie je vôbec nezmenené. Útoky nepriateľa proti našim na Rombone a na Mrzli Vrchu zaujatým posíciám sme odrazili.

Na Rombone z príležitosti jedného nášho novšieho podujatia zajali sme 81 Talianov.

Vojna proti Rusom.

O udalostach bojišťa proti Rusom, hlavný válečný uhorsko-rakúsky stán vydal nasledovné úradné zprávy:

19. marca. Pri Dnjestri a na bessarabskom fronte nepriateľové delostrelectvo vyvinuje živšiu činnosť.

Mostný šianc v Uščiečku v noci stál pod silnou palbou hadzačov mín. Dnes ráno nepriateľ po silnej delostreleckej príprave rozhodil jednu mínu, na čo nasledoval útok s ručnými granátmi. Následkom výbuchu prostrednú časť ochrannej čiary šiancu sme trochu nazad odtiahli. Každý iný útok sme odrazili a viac Rusov sme zajali.

20. marca. Včera večer po šesťmesačnom hrdinskom bránení vytiahli sme z mostového, na rummy dostrieľaného šiancu od Uščieška na severozápad. Ačkoľvek Rusi už v ranných hodinách na šianci rozhodili 300 metrov široku prietrhlinu, obranná čata voči útoku osem násobnej preslly, nestarajúc sa o svoju ztrátu, ešte za sedem hodín vydržala v najprudšej palbe delostrelectva a pechoty. Veliteľ, plukovník Planckh, len o 5. hodine popoludní sa odhodlal, že vytiahne zo šiancov celkom rozváľaných. Menšie oddelenia a ranení na čloch prešli na južný breh Dnjestra, ale následkom sústredenej palby nepriateľa preplávanie čoskoro bolo treba tak nechať a z cisárskych dragónov a pionírov zostavená hrdinská čata, keď sa len nechcela dostať do zajatia, mohla si voliť len jednu cestu: na severnom brehu Dnjestra cez obec Uščieško, ktorú nepriateľ silno držal obsadenú, musela si prekliessniť cestu ku našim čatám, ktoré si zastaly na výšinách od Zalesčykov na sever sa vypínajúcich. Pochod medzi posíciami nepriateľa sa vydaril. Pod ochranou noci plukovník Planckh svoju hrdinskú čatu previedol ku našim predným strážam od Zalesčykov na severozápad, kam prišiel dnes ráno. Pamiatka bojov okolo mostných šiancov v Uščiešku na večné časy bude žiť na jednom slávnom liste dejín našej zbrannej moci.

21. marca. Bojovná činnosť zvlášte pri armáde Pflanzera Baltina sa zvýšila.

Krešťania katolíci, čítajte len dobré katolícke knihy a časopisy!

Nemecko-ruská vojna.

O udalostach východného bojišta proti Rusom, hlavný válečný stán nemecký vydal nasledovné úradné zprávy:

18. marca. Na okolí rozprestierajúcom sa na oboch brehoch Naročského jazera delostrelecká činnosť stala sa dosť živou. O1 Mladziolského jazera na sever slabší nočný útok Rusov *sme ľahkým spôsobom odrazili.*

19. marca. Očakávané útoky Rusov na fronte ľahajúcom sa od Drišvjatského jazera cez Postavy na oboch brehoch Naročského jazera s veľkou prudkosťou sa započaly. *Nepriateľa všade s neobyčajne ťažkými jeho ztratami ľahkým spôsobom sme odrazili.* Len pred našimi posíciami na oboch brehoch Naročského jazera *spočítali sme 9270 padlých Rusov.* Naše ztraty sú veľmi nepatrné. Od Vyšnievského jazera na juh len delostrelecký boj sa stal prudším.

20. marca. Rusi, nedbajúc o svoje veľké ztraty, aj včera s veľkými silami viac ráz útočili na oboch stranách Postavy, ako aj medzi Naročským a Vyšnievským jazerom. *Ich útoky ostaly celkom bezvýsledné.*

Na vidieku Vidsy nemecké čaty vytrhly napred a odrazily ruské oddelenia, ktoré včera ráno po pokúsených útokoch usilovali sa udržať sa v blízkosti nášho frontu. Medzitými zajali sme jedného dôstojníka a 280 mužov patriacich ku 7 rozličným plukom.

21. marca. Rusi svoje útoky rozprestierajú aj na najkrajnejšie severné krídlo. *Od Rigy na juh sme ich krvave odrazili.* Ten istý osud stihol silné výskumné oddelenia na Dvinskom fronte a od Jakobstadtu na západ.

Proti nemeckému frontu od Postavy na severozápad a medzi Naročským a Vyšnievským jazerom vo dne v noci urobili zvláste silné, ale marné útoky. Ztraty nepriateľa zodpovedajú jeho veľkým do boja hodeným zástupom ľudí.

Jedon ďaleko vyčnievajúci úzky uhol nášho frontu, od Naročského jazera bezprostredne na juh. cieľom vyhnutia obkolesujúcej palbe nepriateľa, na niekoľko sto metrov odtiahli sme na výšiny pri Blisneki.

Vojna Nemcov proti Francúzom a Angličanom.

O udalostach západného bojišta proti Francúzom a Angličanom hlavný válečný stán nemecký vydal nasledovné úradné zprávy:

18. marca. Bojovná činnosť včera, vzhľadom na premenlivé pomery výhľadu, ani na jednej strane nebola čulá.

19. marca. Od Vermellesu na severovýchod (od kanála La Bassée na juh) po účinlivej delostreleckej

Východ sinka v tyrolských vrchoch.

príprave a po päť zdarných výbuchoch opäť sme pozbavili Angličanov nepatrných výhod, ktoré v minovom boji 2. marca docielili. Z čaty, ktorá zväčša bola zaspaná, 30 pri živote ostavších ľudí sme zajali. Protiútoky sa zmarily.

Na mesto Lens Angličania opäť spustili silnú palbu.

Kým na ľavom brehu rieky Maas aj včerajší deň uplynul bez zvláštnych udalostí, Francúzi dnes rano na Morte Homme a odtiaľ na východ pokúsili sa o útoky, ktoré sme v zárodku udusili.

Na pravom brehu rieky Maas delostrelecká činnosť časom veľmi značne zosilnela. Súčasne od pevnosti Douaumont na juh a od dediny Vaux na západ na viac miestach o jednotlivé ochranné diela vyvinuly sa boje z blízka, ktoré sa ešte neskončili.

Pri horárni Tiaville (od Badonvillera na severovýchod) dňa 4. marca z pozície nepriateľovi prepustenej jedno nemecké oddelenie včera Francúzov opäť vyhnalo. Naši mužovia po zničení nepriateľových úkrytov so 41 zajatcami sa vrátili do svojich zákop.

Výskumná a útočivá činnosť letúňov z oboch strán bola veľmi živá. Naše lietadlá napadly železničné stavby na čiare Clermont—Verdun a Epinal—Lure—Vessaul, ako aj od Dijona na juh. Na Metz hodené bomby nepriateľa tri občianske osoby ranily.

V bezprostrednej blízkosti Mühlhausenu zostrelili sme štyri lietadlá francúzskeho lietacieho roja, ktorý napadol Mühlhausen a Habsheim. Cestovatelia lietadiel zomreli. Z obyvateľov Mühlhausenu 8 mŕtvých a 13 ranených padlo v obeť útoku. V Habsheime zabili jedného vojaka.

20. marca. Delostrelecká a letúňska činnosť, ktorú pozorovaniu prajné pomery podporovali, na oboch stranách bola veľmi živá.

Na okolí Maasu a na rovine Woevre delostrelecké boje aj včera boli zvlášte prudké. Francúzi tým cieľom, aby na okolí pevnosti Douaumont a dediny Vaux naše ďalšie napredovanie proti ochranným zariadeniam prekazili, s jednotlivými časťami novo do boja vrhutej divízie marný protiútok urobili proti dedine Vaux. *S ťažkými ich ztrátami sme ich odrazili.*

V povetnom boji poručík barón Althaus nad nepriateľskou čiarou od Lihonsu na západ štvrté, poručík Bölke nad horou Forges (na ľavom brehu Maasu) dvanásť lietadlo zostrelil. Krem toho nepriateľ utratil ďalšie tri lietadla; jedno v povetnom boji pri Cuisy od hory Forges na západ, dve v palbe našich obranných kanónov. Z týchto posledných jeden pri Reimsi horiac spadol, druhý ale viackrát obrátiac sa v povetří na okolí Ban de Sapt bezprostredne za nepriateľskými posíciami spadol.

21. marca. Od rieky Maas na západ bavorské pluky a württemberské landwehrové bataillony po starostlivej príprave *útokom dobyli všetky silne vybudované francúzske posície* v hore od Avocourta na severovýchod a pri hore.

Nepriateľ krem veľmi značnej krvavej ztraty dosiaľ

v neranených zajatcoch utratil 32 dôstojníkov — medzi nimi veliteľov dvoch plukov — a 2500 mužov, ako aj mnoho ešte nespočítaného válečného materiálu.

Pokúsené protiútoky nepriateľa nič neosožily, ba aj ďalej boli mu len na ťažkú škodu.

Od rieky Maas na východ obraz bojovnej činnosti zostal nezmenený.

Vojna na Balkáne.

Operácie uhorsko-rakúskych čiat na Balkáne.

Uhorsko-rakúsky hlavný válečný štáb o udalostiach bojišťa na Balkáne podáva nasledovné úradné zprávy:

18. marca. Na juhovýchodnom bojišti novšej udalosti niet.

19. marca. Na juhovýchodnom bojišti panuje tichosť.

20. marca. Na juhovýchodnom bojišti položenie je nezmenené.

21. marca. Naši letúni v noci zjavili sa nad Valonou (Vlorou) a so zdarom hádzali bomby na prístav ako aj na tam sa nachodiace tábory vojsk. Vzdor živej palbe vrátili sa neurazení.

Položenie na Čiernej Hore a v Albánsku je nezmenené tiché.

Operácie nemeckých čiat na Balkáne.

O operáciach nemeckých čiat na Balkáne hlavný válečný štáb nemecký vydal nasledovné úradné zprávy:

18. marca. Od Dojranského jazera na juhozápad boli nepatrné srážky patrol.

19. marca. Položenie je vo všeobecnosti nezmenené. Jedna vzducholôď v noci na 18. marca pri Karaburnu, od Saloník na juh, napadla flottu antantu.

20. marca. Na balkánskom bojišti nič nového.

21. marca. Odhliadnuc od nepatrných srážok patrol na gréckej hranici, položenie je nezmenené.

Vojna Turecka proti Rusom, Angličanom, Francúzom a Talianom.

Hlavný válečný štáb turecký o udalostiach bojišťa proti Francúzom, Angličanom, Rusom a Talianom vydal nasledovné úradné zprávy:

Dardanellský front:

18. marca. Dňa 17. marca jeden križiak bez účinku strieľal na okolie Teku-burnu a Bejaz-tepe. Dve nepriateľské lietadlá, ktoré preletely ponad Gallipolský polostrov, jedno naše lietadlo palbou z pušky prenasledovalo a prinútilo zutekať.

Kaukazský front:

Dňa 16. marca protiútokom, ktorý previedlo naše ľavé krídlo, ukoristili sme početné predmety vystrojenia. Inej významnej udalosti sa nestalo.

Starajte sa o chudobné rodiny bojujúcich!

Mezopotámsky front:

19. marca. Dňa 18. marca jedno naše lietadlo na Kut-el-Amaru hodilo niekoľko bomb a trafilo jeden kanón, ako aj časť jednej čaty nepriateľa.

Dňa 18. marca v blízkosti Suezského kanála s jedným nepriateľským oddelením sviedol sa boj, v ktorom sme 5 indických vojakov zajali.

Na ostatných frontoch nič významného.

Arabský front:

Jedno dvoma strojovými puškami vstrojené oddelenie, ktoré od Šejk Ozmanu na sever, od El Saile vo východnom smere postúpilo napred, napadol jeden náš oddiel, ktorý sme vyslali proti nemu. Nepriateľ ušiel ku Šejk Ozmanu a zanechal 20 mrtvých a ranených a 9 koňských mrcín.

Iného nového niet.

Z talianskeho bojišťa: Naši vojaci na bezpečné miesto nesú raneného ich súdruha.

Mezopotámsky front:

20. marca. Žiadnej zmeny.

Kaukazský front:

Odhladnuc od srážok medzi výskumnými oddeleniami, významnej udalosti nebolo.

Dardanellský front:

Včera popoludní jedna torpedová loď, večer ale jeden križiak bez účinku vystrelil niekoľko granátov na okolie Sed-il-Bahru a Teke-Burnu. Potom obidve lode odplávaly.

Vojna na mori.**Potopenie francúzskej lode uhorsko-rakúskou podmorskou loďou.**

Úradná zpráva veliteľstva floty vydaná 19. marca.

Dňa 18. marca predpoludním v blízkosti Sebenica jedna nepriateľská podmorská loď na našu nemocničnú loď «Elektra» za jasných pomerov výhľadu a za úslného svetla, bez každého predbežného signálu dve torpedá vystrelila; jedno torpedó trafilo loď a ťažko ju porúchalo. Jedon matróz sa utopil, dve opatrovníčky-sestry Červeného Kríža boly ťažko ranené. Drsnejšie urazenie medzinárodného práva predstaví si nemožno.

V ten istý deň predpoludním jedna naša podmorská loď pred Durazzom potorpedovala jeden francúzsky torpedoborec typu «Fourche». Torpedoborec za minútu utonul.
Veliteľstvo flotty.

Potopenie nemocničnej lode «Elektra».

Viedeň, 20. marca. Ku potopeniu nemocničnej lode «Elektra» časopis «Fremdenblatt» poznamenáva: Potorpedovaním «Elektry» talianska flotta pokorunovala všetky tie ľudovému právu protiviace sa skutky, ktoré zbranná moc Talianska dosiaľ popachala. Skutok stal sa za bieleho dňa, tak že ešte ani omylom sa nemôžu vyhovárať, pretože nemocničné lode už z ďaleka možno poznať. Loď bola z lodí rakúskej Lloyd-spoločnosti, najmenšia a najstaršia z tých, ktoré spoločnosť ponúkla na nemocničné ciele. Bola vystrojená 250 posteliami. Počas potorpedovania loď plávala prázdna a len niekoľko mužov osobníctva bolo na nej.

Zdarná činnosť nemeckých podmorských lodí.

Berlin, 20. marca. Wolffova Agencia o zdarné činnosti podmorských lodí píše: Ako sa z príslušného miesta dozvedáme, dľa dosavadných správ nemecké podmorské lode v dobe od 1. do 18. marca potopily 19 nepriateľských lodí s obsahom 40.000 tún brutto.

Nemecko-anglická morská bitka.

Berlin, 20. marca. Wolffova agencia oznamuje: Pred morským pobrežím Flandrie dňa 20. marca ráno medzi tromi nemeckými torpodovými loďami a medzi divíziou anglickej flotty, pozostávajúcou z piatich anglických torpedoborcov sviedla sa pre nás prajného výsledku bitka.

Nepriateľ, pretože jeho lode trafilo viac granátov, bitku zastavil a plnou parou odplával z obzoru. My sme utrpeli len celkom nepatrné úrazy.

Náčelník admirálskeho štábu.

Útok anglickej flotty na brehy Flandrie.

Amsterdam, 21. marca. Dľa správ časopisov od večera večera na brehoch Flandrie je čulá činnosť. Letúni antantských mocností predpoludním vydali sa na výskumnú cestu. Popoludní asi o 2. hodine nad Zeebrügge zjavilo sa jedno ich lietadlo, ktoré Nemci naskutku vzali pod prudkú palbu. Pozdejšie nemecké stráže daly svetlové signale. Na úsvite okolo 4. hodine zjavila sa jedna anglická flotta, ktorá vzala pod palbu pozície nemeckých pobrežných batterií. O bombardovaní Zeebrügge oznamujú, že sa zúčastnily v ňom početné lietadlá. Z hollandského brehu v noci bolo možno vidieť, že v Zeebrügge je veľký oheň.

Krest'anský svetový názor je blahonosný bez výmienky pre každého.

Vojna v povetří.

Novší poveterný útok na anglické mestá.

Berlin, 20. marca. Wolffova agencia oznamuje: Jedon roj našich námornických lietadiel včera popoludní, ačkoľvek suchozemné batterie a nepriateľskí letúni silne pálili naň, hojne bombardoval v Dovre, Deale a Ramsgate vojenské zariadenia. Spozorovali sme početné treffery veľmi dobrého výsledku. Všetky lietadlá sa neurazené vrátili.

Náčelník admirálskeho štábu.

Útok nemeckých letúňov na anglické mestá.

Londýn, 21. marca. Vojenský úrad oznamuje: Štyri nemecké námornické lietadlá dnes preleteli nad východným Kentom. Prvé dve lietadlá zjavyli sa nad Doverom vo výške 5—6 tisíc stôp popoludní o 2. hodine. Prvé lietadlo na prístav hodilo 6 bomb, potom v severozápadnom smere zaletelo nad mesto a aj tam shodilo bomby. Druhé lietadlo z Doveru o 2. hodine 13 min. zaletelo nad Deal a na mesto hodilo viac bomb.

Druhý pár lietadiel zjavil sa nad Ramsgate o 2. hodine 10 minútach a hádzal bomby. Z týchto dvoch lietadiel jedno letelo na západ, druhé, ktoré prenasledovali anglické lietadlá, letelo na sever. Dľa chýru jednu bombu hodily aj na Margate. Nad Westgate o 2. hodine 20 min. zjavilo sa jedno lietadlo. Tu sa povznieslo do povetria niekoľko lietadiel, aby prenasledovali Nemcov a tu nemeckí letúni ani nehodili bomby.

Dľa dosavadných správ počet mŕtvých činí 9, počet ranených 31. Dovedna shodili 48 bomb. Jedna bomba trafila nemocnicu v Ramsgate, ale ľudský život nepadol v obeť. Len niekoľko domov a robotníckych bytov bolo porúchaných.

Letúňsky dôstojník Bone na svojom lietadle na 30 míľ prenasledoval jedno nemecké lietadlo nad morom. Povstal štvrt hodiny trvajúci boj, v ktorom nemecké lietadlo viackrát trafil, načo nemecké lietadlo spadlo. Pozorovateľ zomrel.

Krátke válečné zprávy.

Najvyššia pochvala obrancom šiancov pri Ušciešku.

Z novinárskeho válečného stánn oznamujú: Veliteľ 7. armády generál jazdy barón Pfanzer-Baltin od jeho veličenstva kráľa dostal nasledovný 21. marca datovaný telegramm:

«Vo vašom včerajšom dennom rozkaze v mene 7. armády s obdivom vyslovili ste vďaka hrdinským obrancom mostného šiancu pri Dajestri, ktorí podali ducha povznášajúci príklad toho, že jedna malá čata aj v tvrdom boji voči prevažnej nepriateľskej sile vie obstáť na mieste po najkrajnejšiu hranicu ľudskej možnosti. Aj túžbou Môjho srdca je, aby som obrancom tohto pevnostného diela, o ktorý sa viedly také prudké boje, ich veliteľovi plukovníkovi Juliusovi Planckhovi,

dôstojníkom a mužstvu Moje meno nosiaceho, vždy výtečne osvedčeného 11. dragónskeho pluku, ako aj sapórom, ktorí so slávou vydržali pri nich, dal na ve-

Francúzsky finančný minister o vojne.

Pariž, 17. marca. (Havasova kancelária.) Finančný minister Ribot dnes popoludní oboznamoval finančné

Preblahoslavená Panna Maria, oroduj za nás!

domie, že nakoľko si oceňujem ich hrdinskosť a pohrdanie smrťou a že Ja a spolu so Mnou celá Moja zbranná moc a vlast nakoľko je im za to povďačná.

Franc Jozef».

položenie. V posledných mesiacoch roku 1914. — hovoril — vydali sme 5¹/₂, roku 1915. vyše 22 miliardov frankov. Napriek veľkým ťarchám položenie není vôbec znepokojujúce vzhľadom na zdar francúzskych požíčiek

tak vo Francúzsku jak v Amerike vyzdvihnutých. Minister potom hovoril o uvedení nových daní a prosil snem, aby v krajine nevzkrsly neprajné pohyby. Konečne Ribot zmienil sa o bojoch pri Verdune. Celý svet hľadá na Verdun, obranu ktorého dejiny zaznačia medzi najväčšie výkony. Bez marného optimismu môže zeme riecť, že sa vojna blíži ku koncu.

Strašné ztraty Francúzov.

Zürich, 22. marca. Z Francúzska prišli sem spolahlivé chýry, že Francúzi v bitke na okolí Verduna utrpeli náramne veľké ztraty. Vo štvrtok len do Lyona prišlo vyše 20 vlakov s vojakmi, ktorí pred Verdunom boli ranení. Vo Francúzsku nervosne pozerajú na Angličanov, ktorí ešte nezačali offensivu, ako to na obľahčenie francúzskeho frontu už toľkokrát sľúbili. Čo sa týče Talianov, náhlé zastavenie novej talianskej offensivy a tá okolnosť, že rakúsko-uhorské čaty na jednotlivých miestach predraly sa napred, na francúzsku verejnú mienku veľmi zronive účinkovali.

Dopisovanie so zajatcami v Rusku.

Válečných zajatcov podporujúci a upovedomujúci úrad v Budapešti každý deň dostáva listy, v ktorých sa obecnstvo ponosuje, že od zajatcov v Rusku od mesiacov nedostáva chýru. Úrad s poľutovaním prinútený je konštatovať, že tomuto položeniu tak skoro nemôže odpomôcť a prosí obecnstvo, aby bolo trpezlivé. Dľa dosavadných zkuseností vystatie dopisnic zajatcov nezavdáva vždy príčinu ku obavám. Úrad vie poukázaf na nepočetné prípady, že zajatci len o 10—14 mesiacov znova písali z Ruska bez toho, že by boli vysvetlili príčinu svojho dlhého mlčania, čo je znakom toho, že dopisnice zajatcov ruské vrchnosti veľmi často zničia a tak ich adressát nemôže dostať.

V Portugalsku zhabané lode.

Pred vojnou stálo v portugalských prístavoch 36 nemeckých lodí, ku ktorým patrilo 700 námorníkov. V prístavoch zámorských osád (Macao, Angola, Mozambique, Azorské ostrovy) stálo 19 nemeckých lodí. Súhrnom bolo teda na portugalských vodách 65 lodí. Tieto lode portugalská vláda zhabala. Nemeckí námorníci stroje lodí pred zhabaním zkazili, niektoré súčiastky pohádzali do mora, tak že tieto lode dlhý čas nedajú sa upotrebiť. A chýbajúce súčiastky dovezené musia byť z cudzozemska.

Boj pri Uščiešku.

Z novinárskeho tlačového stánu oznamujú: Predmostie v Uščiešku hrdinskí obranci vyprázdnil. Rusom 19. marca rano podarilo sa v našich posíciach vyraziť 300 metrov širokú prietrhlinu. Voči osemnásobnej ruskej presile hrdinskí dragóni a pioníri plukovníka Planckha od 10. hodiny predpoludním do 5. hodiny popo-

ludní bránili predmostie. Nepriateľ proti predmostiu koncentroval silné delosrelectvo. Rusi už v novoročnej bitke radi by boli zaujali predmostie, lebo im bolo nepriležité, že naše čaty stoja na severnom brehu Dnjestra. Námahy sme ale odrazili. Rozhodnutím min Rusi v nedeľu predsa vnikli do posícií. Veliteľ predmostia plukovník Planckh popoludní o 5. hodine vydal rozkaz, aby dragóni vyprázdnil rozstrieľané posície a aby sa shromaždili na brehu Dnjestra. Pre palbu nášho delostrelectva Rusi nevedeli sa usalašiť v rozváľaných šiancoch a ani uľahujúcich sa nemohli prenasledovať. Plukovník čaty chcel previesť na južný breh Dnjestra, ale ruské delostrelectvo mimoriadne prudko páľilo na priechody. Ranené a malé skupiny sa predsa predraly. Koncentrovaná palba nepriateľa ale previazanie všetkých vojakov znemožnila a vtedy sa plukovník odhodlal, že sa so severného brehu Dnjestra prebije cez nepriateľom silne obsadenú obec Uščieško a tak sa pripojí ku našim čatám, stojacim na výšinách od Zaleščikov na sever. Iným spôsobom sa vôbec nedalo vyhnúť zajatiu. Toto sa stalo o polnoci. Rano o 1/4. hodine plukovník sa pohol so zbytkami čiat a o 6. hodine 19 min. hrdinovia sišli sa s našimi prednými strážami.

Z príležitosti hrdinských bojov, ktoré sa viedly pri Uščiešku, generál jazdy barón Pflanzler-Baltin v mene 7. armády plukovníkovi Planckhovi, všetkým dôstojníkom a mužom hrdinskej čaty, ktorá len na rozkaz nechala ssutiny šiancov, podajúc skvelý príklad vernosti oproti panovníkovi, v armádnom rozkaze vyslovil vďaku.

Zabezpečenie úrody.

(Dokončenie.)

Vypožičanie vojenských koní.

Vojenské árarne kone na súrne poľnohospodárske práce (na orbu, sejbu, obrobenie ľanu, konôp, chmeľu, dohánu, repy, viníc, ďalej na kosenie sena, na žatvu, na mlaťbu, ako aj na vozenie dreva a iné poľné a lesné hospodárske práce) v takej miere požičajú, nakoľko to vojenské ohľady dovoľujú.

Vojenské árarne kone na neomylnne potrebnú dobu najviac na 4—4 týždne a len tomu sa požičajú, kto vypožičané kone vie v zodpovednej sile a dobre chovať. Vojenský árar ale podržuje si právo, aby následkom prípadnej nútivej príčiny vypožičané kone aj pred spomenutou dobou odvolal.

Vyslanie koní. Prosbu o požičanie koní s označením počtu potrebných koní, doby požičania, miesta určenia a železničnej stanice treba predostreť stolíčnému gazdovskému robotníckemu výboru. V prosbe alebo osobitej listine uchádzateľ musí vyhlásiť, že berie na seba povinnosti, ktoré vyplývajú z požičania koní. Prosbu výbor v kruhu vlastného účinkovania posúdi berúc do ohľadu veľkosť majetku a skutočný nedostatok

koní, ako aj to, či patričný majiteľ kone vie v zodpovednej sile a dobre chovať. O odmrštení prosby, ktorá nebola uznaná za odôvodnenú, stoličný gazdovský robotnícky výbor uchádzateľa naskutku upovedomí. V páde odôvodnenej prosby výbor prosbu zaznačí a súčasne upozorní uchádzateľa, že zaznačenie jeho prosby neznamena, že pýtané kone mu na každý pád prepustia k službe. Na základe zaznačenia gazdovský robotnícky výbor triede Mg/C honvédskeho ministerstva telegraficky oznámi vyžadovanú potrebu v koňoch.

Honvédske ministerstvo telegraficky upovedomí gazdovský robotnícky výbor, že koľko koní mu vie prepustiť k službe. Stoličný gazdovský robotnícky výbor k službe prepustené kone dľa poriadku potreby tam zaznačeným uchádzateľom rozdelí a trieda Mg/C telegraficky oznámi, že z koní k službe prepustených komu koľko koní a na ktorú stanicu sa má poslať.

Obídením gazdovského robotníckeho výboru u ministerstva a u bársktorej vojenskej vrchnosti predstretá prosba nevezme sa do povahy. Kone ale, ktoré spravujúce úrady árarňných hôr potrebujú, vyšlú na bezprostredné požiadanie ministra orby.

Vydanie potrebných koní a ich držanie v evidencii. Vyžadované kone na telegrafické nariadenie honvédskeho ministra prepustia k službe. Odoslanie koní patričnej stolici (mestu) telegraficky oznámia. Vypožičané kone na železničiach na trovy áraru lífrujú a chovajú.

Povinnosti majiteľov, ktorí si požičajú kone.

Prevzaté kone aspoň v tej sile treba udržať a vrátiť, v ktorej boli vydané. V páde kone ochorejú, trovy liečenia koní treba vynahraďiť. V tom páde, keby za ochorenie alebo vyhynutie koňa bolo možno obviňovať majiteľa, ktorý si ich vypožičal, trovy on je povinný vynahraďiť. O umiestnení a chovaní koní, ako aj mužstva, ktoré sa dá ku koňom (ku každým 2 koňom dá sa 1 opatrovateľ koní, ku 20—30 koňom 1 poddôstojník), povinný je postarať sa majiteľ (podnik), ktorý si kone vypožičal, poťažne obec. Obnos pripadajúci na chovanie mužstva a poddôstojníkov patričný poddôstojník zpeňazi, ktoré preňho vyassignovali na chovu, na kvitanciu má odovzdať majiteľovi (podniku), poťažne obci, ktoré kone upotrebovávajú. Opatrovatelia koní a poddôstojníci povinní sú zúčastniť sa v gazdovských prácach a za to im majiteľ (podnik), poťažne obec za každý pracovný deň musí platiť vynáhradu, ktorú hlavný slúžny v smysle 5. odseku nariadenia uh. kráľ. Ministeriuma č. 600/M. E. 1916. zodpovedne miestnym pomerom ustálil.

Kontrolovanie vypožičaných koní. Vydané kone na koľko možno každé dva týždne (najviac v nedeľu) dôstojníci a vojenski zverolekári preskúmajú. Kone, ktoré následkom nezodpovedného umiestnenia, zlej a nedostatočnej chovy alebo následkom presilenia na sile veľmi utratia, vojenské veliteľstvo vtiahne. Náhradné kone za zle chované alebo vysilené kone nedajú.

Aj v tom ohľade sa bude konať kontrola, či vypožičané kone skutočne upotrebovávajú na tú prácu, na ktorú ich vydali. Jestli kone upotrebovali na inú prácu, zavolajú ich zpät.

Prepustenie požičaných koní druhému statkárovi. Cieľom vypožičania vojenských koní je, aby v prvom rade súrne poľnú robotu vybavily. Keď teda niektorému statkárovi s vypožičanými koňami súrne gazdovskú prácu odbavili, nech kone na tom istom mieste neupotrebia na druho-triednu prácu, prípadne na gazdovskú prácu, ktorú aj pozdejšie možno odbaviť, lež nech ich prepustia inému majiteľovi, v prvom rade na vojenskú alebo landšturmóvú službu narukovanému, poťažne na bojište odišlému majiteľovi na odbavenie súrnych poľnohospodárskych prác, ktoré nemožno odročiti. Poľnohospodárske výkonné výbory s pozornosťou musia sprevádzať, či sa v smysle vyše rozpovedaných vyskytla potreba toho, aby požičané kone aj inde zamestnávali.

Z príležitosti vydania tohto obežného nariadenia honvédske minister dáva výraz tomu svojmu oprávnenému očakávaniu, že tak administratívne vrchnosti, jak všetky organizácie gazdovského obecnstva na prevedení ustanovení, ktoré zodpovedajú svetovou vojnou vyvolaným mimoriadnym okolnostiam, v úplnej shode a spoločnou silou budú spoluúčinkovať.

Amerikánske kšefty.

V spojených štátoch prispôsobujú sa ku názorom Anglicka, lebo je to záujmom amerického kšeftu. Pred vypuknutím svetovej vojny často vzkrslu protivy medzi Spojenými štátmi a Anglickom; veď tieto štáty už od rokov závodí jedon s druhým v zamorskom obchode a vždy žiarlive pozeraly jedon na druhého. Toto závodenie vyvolalo neraz také protivy, že sa dalo myslieť, že medzi týmito sokami vypukne konflikt skôr, jako medzi Anglickom a Nemeckom. A teraz Spojené štáty naháňajú vody na anglický mlyn. Lebo je to záujmom amerického kšeftu.

Spojené štáty mnoho produkujú tak na poli poľného hospodárstva, jako aj na poli priemyslu. Záujmom producentov je, aby dorábané články čím skôr a čím lepšie zpeňazili. Ku tomuto ale potrebné je tržisťe. Dovozy amerických výrobkov na územie Nemecka a našej monarchie je nemožný. Dovozy na ruské tržisťe a na tržisťe neutrálnych štátov je vo veľkej miere obmedzený. Zostalo teda Amerikánom anglické a francúzske tržisťe. A Amerikáni aj dovážali ohromné množstvo munície, zbrane, potravín a rôznych iných článkov do Anglicka, kde sú aj za riadnych okolností na dovoz z cudzozemskými veľmi odkázaní. Tieto kšefty teraz nemecké podmorské lode veľmi ohrožujú.

Na dovoz rozličných článkov utisknuté je Francúzsko a Taliansko. Vo francúzskych kamenouheľných baňách dorobili ročite do 130 millionov metr. centov uhlia; ostatnú potrebu zaokryli z Anglicka. Taliansko

dovážalo mnoho kamenného uhlia z Nemecka a to za veľmi lacný groš. Teraz územia, kde sú francúzske kamenuhelné bane, obsadené držia Nemci a dovoz uhlia z Nemecka do Talianska celkom vystal. Tohoto následkom je, že početné dielne zastavily prácu a Francúzi a Taliani sú na dovoz z cudzozemska viac utísknutí než kedysi. Podobne je to aj s potravnými článkami. Severné kraje Francúzska sú veľmi úrodné, dorobí sa tu mnoho zbožia, lanu a konôp. Pred vojnou bol tu aj veľmi vyvinutý kožušnický priemysel. Teraz tu Nemci sejú a kosia a dielne na kožené výrobky ležia zväčša v rumoch. Potrebný je dovoz z cudzozemska.

Liferantom sú Spojené Štáty, ktoré aj dvíhaním ceny usilujú sa terajšie mimoriadne polozenie základne využiť. Americký veľkopriemysel sa stále vzráha a časom natoľko zmocnie, že sa nebude mať čo obávať anglickej konkurencie. Angličania ľahko tak pochodia, jako ten statkár, ktorý dal svoj majetok do árendy a šikovný árendátor sa časom natoľko zmohol, že si majetok kúpil. Takto sa to môže stať aj so svetovým obchodom Anglicka.

Nám nepriateľské štáty utísknuté sú na dovoz z Ameriky a robia všetko možné, aby pri dovoze nebezpečné zmätky nenastaly. Amerikánom zas v záujme stojí, aby čím viac článkov zpeňazili, teda tiež pracujú na tom, aby vývoz nebol prekážaný. V tomto sa teda Amerikáni a naši nepriatelia stretajú. U amerických kapitalistov sú hlavné kšefty, veď nie oni, lež iní krvácajú na bojišti, nie ich, lež iných záujmy sú v tomto krvavom boji na kocku stavané. Za tieto kšefty budú Amerikáni zodpovedať pred súdom historie.

Stav siatin.

Minister orby na základe správ hospodárskych zpravodajcov a hospodárskych dozorcov o stave siatin teraz vydal úradnú zprávu.

Dľa zprávy pre jasenné a zimné príliš časté dážde hlavne na rovinách behom zimy bolo možno konať zväčša len vnútorné práce. Vozenie hnoja pre zlé cesty na mnohých miestach zaostalo. Jasenná orba na piesočnatých a vřskovatých krajoch dosť výsledne sa viedla. Ku jarnej sejbe prípravy boli porobené a hlavne v posledné suchšie dni na viac miestach aj sama sejba sa začala. Gazdovia totižto ľavné a suchšie počasie s veľkou usilovnosťou ku tomu používajú, aby jarinami zasiať role, ktoré pre ustavičné dážde v jaseň nemohli obsiať. Krem orby a sejby započaly sa aj iné poľné práce, v zahradách čistenie stromov, vo viniciach otváranie atď.

Oziminy pre časté dážde lanského roku len ťažko bolo možno posiať. Ku zvýšeniu ťažkostí povolanie početných robotných síl k vojsku a klesnutie počtu zápražnej lichvy síce tiež prispelo, ale pravou príčinou toho, že oziminami zasiať územie sa zmenšilo, nebol predsa nedostatok pracovnej sily, lež neprajné počasie.

Z druhej strany aj to možno konštatovať, že na nahradenie priestoru, ktorý v jaseň zostal nezasiaty, naši gazdovia všetko možné urobili už i dosiaľ a keď bude trvanlive suché počasie, sotva ostane kúska neobrobeného poľa. Včasne siate oziminy vo všeobecnosti dosť dobre prezimovaly a pekne sa vyvinujú, sú zdravé, rovnomerné. Neskôr siate oziminy však pre časté nočné mrazy mnoho trpely, sú slabé a riedke, ale v posledné teplé dni aj tieto očividome zosilnievajú. Mnoho škody narobila v oziminách na hlbších miestach aj voda, ktorá ešte aj teraz na dosť veľkom priestore stojí. Ponevác ale vlani v jaseň gazdovia pre dážde zväčša na vřskovatých miestach sa usilovali siať oziminy, voda stojí zväčša na rovinách nechanej úhorom, tak vodou spôsobené škody pravdepodobne nebudú také veľké, ako sa na prvý pohľad zdajú. Poľné myši vo vlhkej zime na najviac miestach vykapaly, škody teda len málo narobily. Vo včasných siatinách miestami vidno hessenskými muchami a futrinkami spôsobené škody.

Zásoby sena a slamy silne ubudly, bo pre nedostatok zrna v zime viac slamy a sena sa minulo, z druhej strany pre časté dážde boly horšej jakosti a aj v kozloch sa ich mnoho zkazilo. Pri tom všetkom pri sporivom podelení krme po novy bude dosť, hlavne keď terajšie prajné a ľavné počasie potrvá a vývin trávy nezaostane.

Zdravotný stav dobytky je vo všeobecnosti uspokojujúci, bárs zápražné zvieratá pre nedostatok zrnovitej krmy a pre zlé cesty nie sú v zodpovednej sile. Pri rožnej lichve je miestami kulhavka a slintavka, pri koňoch prašina.

Pestovanie plánt (priesady).

Veru je dobre, keď sa v záhrade pri dome urodí aspoň toľko kapusty, kalerábu, kelu, paradčiek a iných zelenín, koľko sa v domácnosti potrebuje. Aby sme si planty najpotrebnejších zelenín v svojej záhrade vypestovali, kúpime si semiačka a potom konča domu v záhrade, na takom mieste, ktoré je najlepšie chránené, trninou, lieskovými paličkami, alebo čimkoľvek ku tomu súcim ohradíme trochu miesta tak, aby ho slnce ohrievalo a potom smiešajúc koňské lajná s kravskými spravíme z nich teplú hradu (parenisko). Dobré smiešané a postriasané lajná dáme na zem vo výške asi 60 centimetrov, silne ich udlávime, kde by sme videli jamku, tam ešte dáme trochu hnoja a površie pareniska na hladko urovnáme. Teraz čakáme dotiaľ, kým sa lajná zapália.

Na hnoj treba nasypať na piaď hrubú vrstvu melkej, piesočnatej zeme, ktorá aby rovnomerne ostala na lajnách, tým cieľom lajná obozeníeme nízučkou, z malých kolčiekov pozostávajúcou ohradou.

Tento plôtok možno spraviť aj z dosák. Do tejto ohrádky nasypeme zem a potom o 10 dní, keď už zem není veľmi horúca, zasejeme semiačka riedko a zasyeme ich tenkou vrstvou prsti a polejeme ich. Hriadku

až dotiaľ držíme prikrytú slamenným prikryvadlom, kým semiačko vyklíči. Keď už vidieť malé planty, vtedy ich cez deň odkryjeme a zakryjeme ich len na noc, alebo keď by pršal dážď so sňahom alebo ak by nastalo studené počasie.

Na parenisku niet obloka; preto teplú hradu robíme koncom marca. A keď planty už rastú, — prostriedkom apríla, — za jasného, slnečného dňa ich smelo môžeme nechať odkryté. Polievať vela neslobodno, lebo by planty zhnily.

Koncom apríla planty už možno presádzať. Predošlý deň tie planty, ktoré chceme vybrať, majú sa dokonale poliať.

Sadíme živé ploty.

Ohrady z dosák sú drahé a k tomu pomerne na krátky čas trvajú. Preto mnohí gazdovia zahrady ohrádzajú živými plotami. Živý plot možno docieľiť sadením obyčajného hlôhu. O semeno na siatie postarajme sa zavčasu. Keď zrelé ovocie hlôhu rozmačkáme, vyčistené semienka vo vode dobre umyjeme, usušíme a odložíme na ten čas, keď semienko zasiať možno. V lete, keď stihneme, pokopeme zem a v jaseňi zasejeme semienka. Siatie deje sa práve tak, ako siatie kapustného semena. Semienka ťažko schodia, nech to teda nikoho nemýli, keď o niekoľko týždňov ešte hlôh schádzať nevidí. Potom treba trávu a šmarinu často vypleť a v suchom čase rastlinky polievať. Jestli gazda má kde mladého hlôhu nakopať, lepšie urobí, keď už vyvinutejšie rastlinky vysadí. Čím hustejšie je plot sadený, tým je lepší. Sadenie konáme zavčas na jar. Jarok, do ktorého hlôh sadíme, opatríme lepšou zemou. Hlavný koreň skrátime asi na tretinu, ostatné koreňky sa tiež poskracujú. Rez musí byť kosmý, aby odrezaná čiastka dolu ku zemi priliehala. Kriky nesmú byť hlbšie sadené, jako stály prv v zemi, ináč vyjdú na zkažu. Vysadený plot veľkými nožnicami do rovna srežeme tak, aby pniky len na 10—15 centimetrov vyčnievaly zo zeme. Toto robíme preto, aby hlôh už od samého spodku husto rástol. Keď plot už do istej výšky vyrástol, potom už nemáme inej práce, len ho obrezávať. Takto budeme mať hustý živý plot, ktorý dlhé roky trvá.

Ku sadeniu živých plotov použiť možno aj agáta. Zakladanie týchto plotov je preto ľahšie, lebo agátových prútov možno hárske narezať a tieto sa prijmú skoro jako vrba. Na mnohých miestach používajú vrbu na zhotovenie živého plotu. Tento plot síce není taký hustý, ako plot hlôhový, ale rýchlejšie ohradíme ním zahradu, bo vrba rýchle rastie a uspokojí sa aj s horšou pôdou, krem toho je tento plot najlacnejší.

Kde vrbový plot založiť chceme, vykopeme 50 cm. hlbokú a 50 cm. širokú brázdnu. Potom vbijeme do zeme koly na 1½ metra jedon od druhého a koly spojíme drótami alebo latami. Pozdĺž lát alebo drótu nastrokáme do zeme silné vrbové vetvy, asi 25—30 cm. hlboko do zeme. Vrchnú čiastku vrbových vetiev pri-

viažeme ku late alebo ku drótu. Prúty možno hneď aj križom-križom sadiť a prepletať. Hustejší plot budeme mať jestli vrbové prúty posadíme vo dvoch radoch. Jakonáhle listy poodpadaly, nad latou vyčnievajúce kusy odstrihneme a odstrihneme aj všetky výhonky, ktoré zapletať nechceme. Toto s roka na rok opakujeme a po čase máme živý plot hotový.

Dusík, čo výživná látka rastlín.

Dusík (nitrogen) v pôde povstane zvlášte z prách-nivejších rašelinných a zvieracích čiastok, ale on je aj čiastkou povetria a niektoré rastliny ho aj z povetria ťahajú do seba. Jestli však do zeme nedáme hnojivá, ktoré obsahujú nitrogen, tak sa nitrogen v pôde pomaly minie a pôda stáva sa menej úrodnou. Nitrogen môžeme dodať pôde v maštalom hnoji, zeleným hnojeným a v umelých hnojivách, zvlášte v čilskej sanytre.

Jestli role každý tretí rok hojne poviezeme maštalným trusom, tak netreba dávať nitrogen obsahujúce umelé hnojivo. Jestli však role len asi v každom piatom roku povážame maštalným hnojom, tak nedostatok dusika musíme nahradiť pôde zeleným hnojením alebo sanytrou.

Zeleným hnojom menujeme tú motýlokvetú rastlinu, ktorú, keď je vyvinutá, zaorieme. Zeleným hnojom máme poprávať zvlášte piesočnaté pôdy. Ku tomuto máme upotrebiť motýlokveté rastliny (jaké sú ku pr. biela škrkavica s ploským zrnom, piesočnatý hrach a vika huňatá). Zrno týchto rastlín zasejeme na jar alebo včasne v jaseňi, ba ani letné siatie není vytvorené. Jestli sejeme na jar, tak siatinu koncom júna alebo v júli môžeme zaorať a do pôdy zasejeme jarnú pšenicu alebo raž. Jestli sejeme v auguste, tak siatinu zaorieme len v nasledujúcu jar a do pôdy môžeme sadiť zemiaky alebo zasiať jarinu. Jestli sejeme v lete do strniska, tak siatina v septembri je už súca na zaoranie a na roľu zasejeme oziminu. Tieto rastliny treba vždy siať do takej pôdy, ktorú sme umelým hnojivom spravili a síce viazanú pôdu superfosfátom a piesočnatú superfosfátom a draslom.

Z umelých hnojív najviac nitrogenu je v čilskej sanytre, ktorá vpija do seba mnoho vody, preto sa ľahko lepí spolu. Takúto ju už nemožno rozosiať, prv ju musíme potleť.

Preto keď objednávame, vždy treba pýtať čilskú sanytru v podobe prachu. Cena metrického centa mení sa od 22 do 30 korún. Po vysiatí 30 klg. čilskej sanytry na uh. jutro už možno čakať hojnú úrodu. Zlou stránkou čilskej sanytry je, že jestli po jej vysiatí chytro nastanú dážde, tak ju voda ľahko smyje so dpodnej vrstvy pôdy a rastliny nevezmú jej osoh. Preto toto veľmi drahé umelé hnojivo upotrebme len vtedy, keď sa rastliny už začínajú vyvinovať. Čilska sanytra zvlášte osoží na jar oziminám, ktoré z akejkolvek príčiny zaostaly vo vývine. Aby sme ju rovnomerne rozosiali, pred siatím smiešajme ju so suchým pieskom.

Čiľsku sanytru bárske bárscto nech neupotrebi. Vo vrchovatých krajoch, kde sú dážde častejšie, bezpečne ju možno upotrebiť, ale na rovinách veľmi obozretne treba s ňou zachádzať. Pre toto na Dolniakoch o veľa cieľuprimeranejšie je pracovať so zeleným hnojením. Ostatne čiľsku sanytru malým gazdom veľmi ani neodporúčame, naproti tomu však čím najvрейšie odporúčame im zelené hnojenie, jestli sú totižto ich role na nitrogeň chudobné a gazdovia nemajú dost mašťalného hnoja.

CHYRNÍK.

Dar jeho veličenstva jednému otcovi. Peknú slávnosť odbavovali tieto dni v dvorane stoličného domu v Trenčíne. Jeho veličenstvo kráľ Karolovi Sztudnicskovi, občanovi v Zay-Uhrovci z tej príležitosti, že ku obrane trónu a vlasti dal osem synov, zpomiedzi ktorých jedon padol hrdinskou smrťou, zo svojej privátnej pokladnice udelil 500 korún a na pamiatku poslal mu hodinky, ozdobené počiatočnými literami svojho mena a uhorskou korunou. Krem toho na najvyššom mieste rozhodli aby Sztudnicskovho syna Ondreja vzali do vojenského ústavu. Dary jeho veličenstva slávnostne odovzdali šťastlivému Sztudnicskovi. Na toto mimoriadne vyznačenie pyšná môže byť celá trenčianska stolica.

Jeho eminencia kardinál knieža-primas Uhorska, arcibiskup ostrih. dr. Ján Csernoch 62. valné shromaždenie spolku sv. Štefana 23. marca zahájil rečou, v ktorej poukázal na to, že talianska vojna ešte lepšie do popredia potiskla riešenie rímskej otázky, lebo odkedy svätého Otca pápeža pozbavili svetskej moci, rímska otázka, ačkoľvek je stále na dennom poriadku, riešená není. Vyslovil svoju nádej, že po skončení vojny aj rímska otázka bude riešená, lebo kľiesni si cestu tá pravda, že aj z politického a kulturného stanoviska je potrebná jedna bezpodmienečne nestranná a neodvislá, na pevnom mravnom základe spočívajúca svetská mocnosť. Zatým poukázal na tie úlohy, ktoré čakajú na uhorské katolícke missie šírením kultúry v balkánskych štátoch a vôbec na Východe. Reč jeho eminencie knieža-primasa shromaždenie prijalo s veľkým oduševnením, načo vďaka shromaždenia jeho eminencii tlumočil predseda Georg Majláth.

Z biskupstva spišského. Jeho excellencia, osvietený pán biskup dr. Alexander Párvy v svojom tohoročnom 5. obežnom liste vrele odporúča náboženský časopis «Svätá Rodina», ktorý rediguje a vydáva Ján Vojtassák, farár vo Veľkej Vsi (Orava). Ďalej oznamuje, že 7. marca skrze vloženie rúk biskupského pomocníka za kňazov vysvätení boli nasledujúci štvrtoroční bohoslovci: Jozef Jostyák, Štefan Kubicsár, Ján Málík, Anton Szikora a Valentin Vilkovszky. Novovysvätení poslaní sú za kaplánov: Jostyák do Bobrova, Kubicsár do Námestova, Málík do Krušetnice, Szikora do Lipt. Sv. Kríža a Vilkovszky do Lokče. Jablonovský kaplán

Eugen Szikora zo zdravotníckych príčin na jeden rok dostal slobodu. Dočasné spravovanie čimhovskej fary je sverené doterajšiemu lokčanskému kaplánovi Jozefovi Michnovi. Námestovský kaplán Ján Gallasz povolaný bol k vojenskej službe.

Richvaldská (Spiš) organizácia Katolíckej Ludovej Jednoty 12. marca vydržovala svoju tohoročnú tretiu poradu v prítomnosti 60 veriacich. Predmety boli: 1. Povinnosť ženských okolo jarných polných prác. 2. Rodina v súvisi s vojnou. 3. Rekvirovanie. Školské deti richvaldskej malej farnosti na obec Máriafalva, vystaviť sa majúcu v Karpátoch obetovaly 12 korún. Štyria farníci pre slovenských ranených vojakov darovali k čítaniu dva ročníky časopisu «Posol B. Srdca Ježišového», jedon ročník časopisu «Svätá Rodina», jedon válečný ročník sošitov Katolíckej Ludovej Jednoty, knihy «Život Ježiša Krista» a «Quo Vadis» a štyri menšie knižočky.

Svätý Otec Pápež Benedikt XV. dr. Mikuláša Pfeiffera, profesora košického bohoslovía, vymenoval za pápežského komorníka.

Vyznačení honvédi košického 9. honvédskeho pešieho pluku. Medailu hrdinskosti prvej triedy dostali: rezervný poručík Karol Pewny, zástavníci Abraham Pattyantus, Aladár Nemes, Gejza Winter, Arpad Bokor, kadéti Ferdinand Kuncz, Michal Glaser, Štefan Tóth, strážmajstri Štefan Holakovszky, Ondrej Tóth, fírerí Pavel Havrilesák, Adam Gazsik, Michal Lajtmann a kaprál Ondrej Soltész. Bronzovú medailu hrdinskosti dostali: kadét Ján Szabó, strážmajstri Adam Spilka, Teodor Mayer, fírer Ondrej Kovács, kaprál Ján Krisztán, fraitri Ján Rostás, Ján Szilágyi, Ján Droppa, Peter Sturák, Štefan Dankó, honvédi Štefan Kocsis, Georg Szedlák, Štefan Ónodi, Emerik Varga, Geerg Dörnyei, Ján Ujvári.

Ženy v kanceláriach. Z Dolného Kubína oznamujú: Zaujímavé uzavretie vymiesol stoličný výbor oravskej stolice na svojom poslednom zasadnutí. V súvisi s jedným konkrétnym pádom vypovedalo zasadnutie, že ohľadom na nedostatok mužských pracovných síl popri predbežnom dovolení podžupana v kanceláriach notárskych môžu sa upotrebiť i manželky okresných a obecných notárov a podnotárov ako pisárky.

Pozdravenie bulharského kráľa. Kézmarsky meštánosta z príležitosti válečného večierka, zariadeného 19. februára na ciele bulharského Červeného Kríža, v mene obyvateľstva telegrafične pozdravil bulharského kráľa. Kráľ ešte toho istého dňa odpovedal nasledujúcim telegrammom: Pekné slová, ktoré ste v mene obyvateľstva mesta Kéžmarku ku mne upravili, spôsobili mi veľkú radosť. Ďakujem Vám srdečne za priateľské city a vznešenú obetavosť. Ferdinand.

Sobáš. Vojenský lekár dr. Ottó Földl, ktorý od počiatku vojny službu koná na bojišti, 7. marca v Kapituli večnú vernosť sľúbil Ilonke Machalickej, sesternici dr. Martina Khebericha, pomocného biskupa diecése spišskej. Cirkevné obrady konal sám pomocný biskup.

Vojenské vyznačenia. Jeho veličenstvo kráľ na uznanie hrdinského a zdarného chovania sa pred nepriateľom Ladislavovi Juhászovi, podplukovníkovi košického 9. honvédskeho pešieho pluku, bezplatne udelil rytiersky kríž rádu Leopolda s válečnou ozdobou; na uznanie hrdinského a zdarného chovania sa pred nepriateľom levočskému rodákovi, honvédskeму kapitánovi Matejovi Bobesztovi bezplatne udelil železný korunný rád tretej triedy s válečnou ozdobou. — Karol Cservesz, nadporučík 85. peš. pluku, na uznanie svojich výtečných služieb oproti nepriateľovi dostal vojenský záslužný kríž tretej triedy s válečnou ozdobou. — Spišsko-novoveský rodák Julius Putsch, kapitán 66. pešieho pluku, na uznanie svojho hrdinského chovania sa pred nepriateľom znovu bol účastný pochvalného uznania. — Béla Bethlenfalvy, rezervný poručík 3. honvédskeho poľného delostreleckého pluku, ktorého vlni spišská stolica za podslúžneho vyvolila, na uznanie hrdinského chovania sa pred nepriateľom vyznačený bol vojenským záslužným krížom tretej triedy s válečnou ozdobou.

Načo sa obracajú katolícke kňazské majetky? Rád Benediktínov na válečné dobročinné ciele najnovšie obetoval 50.000 korún. — Ostrihomská kapitula na válečné ciele Katolíckeho Karitázu dala 1500 korún.

Z ruského válečného zajatia. Spišsko richvaldský mládenec Štefan Michna, pešiak 10. spoločného pešieho pluku, v svojej 1. februára datovanej karotke nemecky píše z Orenburgu, že je zdravý, dobre mu je, peniaze nepotrebuje, radšej pýta list, lež nemecký; je offiziersdienerom pri našich dôstojníkoch. Karotka 8. marca došla do Richvaldu.

Škola pre zmrzačených vojakov v Košiciach. Z Košíc píšu: Košická škola pre zmrzačených vojakov je už otvorená v popravnom ústave, kde zmrzačených hrdinov vojny vyučovať budú v užitočných priemyselných prácach a spolu im poskytnú i pozatýmneho liečenia. Predbežne prijali 735 zmrzačených. Umiestniť chcú ale v Košiciach 1200 zmrzačených a k tomu cieľu pri popravnom ústave vystavia ešte aj barakky. Tovar zhotovený skrze zmrzačených má prevziať árár alebo vojsko. Čas vycvičenia má trvať za jeden rok alebo najviac za poldruha. Pre čítať a písať nevediacich má byť osobitný naukobeh, na ktorom majú vyučovať zmrzačení dôstojníci, ktorí v občianskom živote boli strednoškólni professori. Zmrzačení budú pod vojenskou disciplínou.

Nákazlivé dobytčie choroby. Minulého týždňa na území krajiny slintavkou a kulhavkou nakazeno bolo 347 dvorov v 123 obciach, v tom istom čase minulého roku nakazeno bolo 3697 dvorov v 398 obciach. Svinským dúlom nakazeno bolo 395 dvorov v 197 obciach, kým vlni 422 dvorov v 202 obciach. Zdravotný stav dobytka sa teda nápadne polepšil.

Chytily šalbiarsku učiteľku. Minule podali sme zprávu o šalbiarstve, ktoré spáchala jedna šalbiarska učiteľka pod menom Margita Ekkert v spišských Arnutovciach. Zkazenú ženskú chytili nedávno v zemplinskej

obci Girines, kde sa posledne tiež dala vyvoliť za učiteľku na základe falošných dokumentov. Žandári zaviedli ju do Levoče, kde ju oddali policii. Priznala sa, že jej opravdivé meno je Irena Hirschfeld, že je židovského náboženstva a že pochádza z Prešova. Následkom toho zaviedli ju do Prešova, kde pokračujú vo vyšetrovaní. O šalbiarskej ženskej, ktorá na viacerých miestach dopustila sa i krádeže, vysvitlo i to, že mnohých zaviedla s tým, keď povedala, že sa chce stať mníškou.

Mrtví a ranení.

(Číslo, stojace za menom, označuje kompániu, v ktorej patričný slúžil. Za menom stojaci † znamená, že dotýčený zomrel a za menom stojaca písmena «z» znamená, že patričný je zajatý. Všetci, pri ktorých niet žiadnej poznámky, sú ranení.)

Z prešporského 13. honvédskeho pešieho pluku: Menyhért Gejza nadporučík, Rozgonyi Adalbert zástavník, Skréba Koloman zástavník, Zettl Gustav zástavník, Balušák Ján (Alsószerdahely) 1, ranený a zajatý, Benčík Peter 4, Burnes Franc 7, Černák Michal 3, Ensbacher Jozef 4, Jaslovsky Karol 1, Mateke Pavel 3, Pavlik Jozef 7, Tesida Jozef 2, Uher Jozef 5, Varga Gejza 8, Birmann Eugen nadporučík (Vágujhely) 11, ranený a zajatý, Goldberger Alexander kadet (Nagyszombat) 10, ranený a zajatý, Hennes Andrej kadet (Rozsnyó) 2, náhr. komp. z., Mohácsi Ladislav zástavník (Galánta) 12 z., Cehlarik Vendel (pridelený ku 1. uh. landšturm. žandárskemu bataillonu, 1. komp.) †, Chrvala Vincenc (Dejte) 2. náhr. komp. z., Havel Franc (Dévényújfalú) 8, ranený a zajatý, Mačko Jozef (Gidrafa) 4. náhr. komp. z., Propst Rudolf 1. náhr. komp., ranený a zajatý, Ribarik Ján (Ratmóv) 11 z., Richtarik Jozef (Majtény) 2 z. (zomrel v zajatí), Sipos Franc 2, Sloboda Karol (Récese) 1. náhr. komp. z.

Z 19. jagerského bataillonu: Chmela Štefan (Jókő) 3 z., Hanák Jozef (Ürmény) 3, ranený a zajatý, Hanák Michal (Csejte) z., Harnos Pavel (Halasd) z., Hornyák Štefan (Korlátkő) 1 z., Juhász Ján (Zsitvaújfalú) 1 z., Čizmár Štefan (Morvaszentjános) †, Bese Július 1, Csóka Ludvik 1, Farkas Franc 3 †, Farkas Ján 1 †, Gaál Inrich 4, Gregor Ján (Cseszte) 2, Harc Jozef 1 †, Hrotko Štefan (Alsószil) 1, Kmetyó Ján (Komját) 3, Kraliček Michal (Ribék) 1, László Pavel (Nyitra-bánya) 1, Martiška Jozef (Zobordarázs) 1, Matušek Ján (Ószombat) 1, Minarik Ján (Moraván) 3 †, Miskolci Koloman 2, Pap Ján 2, Pap Lóránd 2, Pecár Štefan (Nadány) 3, Pernes Andrej (Nyitrafő) 3, Salamon Ludvik 2, Štipkala Ján (Kriva, Orava) 1, Sisel Anton 3, Svoboda Štefan (Nagyszombat) 1 †, Urban Štefan (Kalász) 1, Vaniček Timot (Nyitraujlak) 1, Vavreček Karol 3 †, Zajác Jozef (Zayugróc) 1, Zambó Ján 1.

Z 12. spoločného pešieho pluku komárňanskeho: Ando Ján (Vágfarkasd) 3. náhr. komp. z., Bartáki Ludvik Štefan 5 z., Chovan Ján (Nagytapocsány) 13 †, Červen Augustin 1 z., Elias Erasmus (Vágsellye) 9 z., (totožnosť presne nie ustálená), Gábris Štefan (Vág-

medence) 2 z., Goldstein Ignác (Galgóc) pl. štáb. z., Grom Valentin (Erdőret) 3. náhr. komp. z., Grün Vilhelm (Nyitrakozma) 7 z., Henzel Ambroz (Kovács-palota) 11 z., Holbik Franc (Sempte) 2. náhradná kom-
pánia, ranený a zajatý.

Zo 72. spoločného pešieho pluku prešporského: Bobal Alexander 4, Bugár Imrich Ambroz (Felsővámos) 3, Grand Jozef 4, Gyóffy Ladislav 4, János Tomáš 4, Mičulik Jozef (Dévényujfalu) 10, Ollé Adalbert 4, Palka Štefan (Konyha) 2. náhr. komp., Salzman Ferdinand 4, Štefanka Gašpar (Vágterbete) 4, Takács Ladislav 10, Tomik Ján (Vágujhely) 4.

Z 29. jágerského bataillona: Prida Michal 1, Pus-

kár Demeter 3, Radko Juraj (Kisliberce) †, Reberka Ladislav 4 †, Sajbán Štefan 4 †, Schlachter Vendel 4, Sepó Ladislav 4, Sörös Andrej 3, Szabad Ján 3, Szabó Alexander 1, Szabó Gejza 1, Szabó Gustav 3, Szabó Jozef 3, Szabó Mikuláš 1 †, Szánkási Július 1, Szatmári Ján 1, Szilágyi Ján 1, Siman Juraj 2, Siman Ján 1 †, Stán Ján 4, Stanč Ján 1, Suchan Andrej 1 †, Tanyássy Jozef 2, Tircsi Štefan 3, Tomašinec Juraj 1 †, Tóth Juraj 3, Tóth Ludvik 2, Trebula Ján 4, Uhrik Ján 2, Valko Andrej 3, Vas Alexander 4, Vasas Gregor 1, Vile Mikuláš 2, Vince Ján 3 †, Wadslavik Martin 1, Zajac Juraj 1, Zsámboki Imrich 2 †.

(Pokračovanie nasleduje.)

Amerikánsky
„Texas“ ručný mlynek

«Texas» ručný mlynek je najlepší a najlacnejší mlynek prítomnosti, mele každé zrnó, kukuricu pšenicu, ovos, jačmeň, fazulu, žalud atd. Na «Texas mlynku» zdarma prevezmem každú opravu a za každý dobre stojím.

Cena 34 korún

ALOIS KIRALY následníka
Alexander Király
BUDAPEST, VI., Felsőerdősor-u. 6.

Ja Anna Csillag

s mojimi 185 cm. obrovskej dĺžky LOREY VLASNÍ, ktoré som dosiahla 14 mesačným upotrobovaním vlastného vynálezu masti. Toto je jediný osvedčený prostriedok proti prehnutiu kupodperovanu rastenia a posilneniu pody vlasov. — Pri mužskychli v krátkom čase pôsobí rastenie hustej brady, vlasom a brade dodá prirodzeného lesku a ľahkej ohybnosti a do najvyššieho veku chráni pred časným osedivením

Cena teglika: 4, 6 a 10 kor.

Poštové zasielky vybavujú sa každodenne, pri voprednom zaslaní ohnosu alebo s poštovou dobierkou, do všetkých krajov sveta bezprostredne z dielne, kam všetky objednávania upraviť treba.

ANNA CSILLAG, Viedeň,
Kohlmarkt 20.

Makulatura papier
(starých novin papier veľmi hodí sa k zaobaleniu bársjakých predmetov)
metr. cent po 12 K k dostaniu u vydavateľstva.

Telefon: 118-44.

Telefon: 118-44.

**Augusta rýchlej pomoci Základiny
válečného poistenia trieda**
Budapest, V., Vilmos-esászár-ut 72.

na pád smrti

našich na b ojišti nachodiacich sa vojakov, po čas ich tam alebo kdekoľvek inde udaného sa odumretia, «Phoenix» poistujúcou spoločnosťou vystavené obligácie do vojny narukovaných

vdovám a sirotám

1000 korún poistuje za **45** korún, keď patrí ku landšturmu a za 70 korún, keď stója v aktívnej súžbe alebo patria ku reserve.

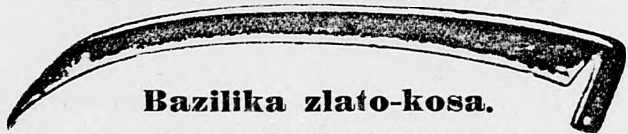
Poistenie znef môže len po 40 tisíc korún, osobné predstavenie sa není potrebné, bo poistenie aj zastupiteľom môže byť prevedené.

Lekárske preskúmanie sa nežiada. Doplatok na praeimiu je vytvorený. Poistenie platné ja na jeden rok a vstúpi co života hned po vyplatení praeimie. Summa posial prevedených poistení čini 180 millionov korún.

Ďalším vysvetlením ochotne posluži.

**Augusta rýchlej pomoci Základiny
válečného poistenia trieda**
V., Vilmos esászár-ut 72.

51 rokov v obchode, vyzkúmane dobrá osada na kosy.
Nikto nikdy nemal lepšej kosy, ako je naša

Bazilika zlato-kosa.

Nesľubujeme nebo a zem, každému ale, kto s dôverou obráti sa ku nám, pošleme takú trvanlivého ostria zlatú kosu, za ktorú nás požehnávať bude. Tieto kosy už od 50 rokov rozposielame najväčším pántvam a mnoho tisíc hospodárom. Zárukou dobre stojíme za každú kosu a nesodpovedné zameníme zdarma. — Cena jednej «Bazilika zlatej kosy» s poštovou dobierkou:

	70	75	80	85	90	95	100	110 cm.
Cena 1 kosy	2-40	2-50	2-60	2-70	2-80	2-90	3-	5-9 kor.

Cena 1 kusa Bazilika diamantovej osielky 1-50 kor. Takej nikdy nebolo. Zvláštne upozornenie pre sbierateľov kupcov na kosy. Pri kúpe 1 kusov kós 1 kus posielame zdarma. Pri kúpe 30 kusov, zdarma posielame 3 kusy alebo jeden výborný 6 výstr. revolver. alebo jeden opravde postriebný metallový križ. Prosíme na každý pád žiadať si náš veľký obrázkový cenník. Zdarma ho pošleme a každému spôsobíme s ním veľkú radosť. — K dostaniu v obchode: **Jozef Marosl a Syn.** Esztergom 15. číslo 51 ročná osada na kosy a veľký obchodný dom.